

การศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์
การเรียนรู้ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์
A Study of the Needs Assessment for Curriculum Development
Based on Learning Outcomes in the Bachelor of Education Program
in Dramatic arts

ภูวนัย กาพวงค์, ชลาลัย วงศ์อารีย์, นฤมล จิตต์หาญ, นพรัตน์ บรรณาลัย และ เสาวรัตน์ ทศตะ
Puwanai Kalawong, Chalalai Vongaree, Naruemol Chithan, Nopparat Bunnalai and
Saowarut Thotsa

สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Dramatic arts, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University
Corresponding Author e-mail: Puwanai.kw@bru.ac.th

Received: 2025-08-04 Revised: 2025-08-20 Accepted: 2025-08-21

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต และ 2) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยได้ดำเนินการศึกษาเป็น 2 ระยะ คือ ระยะสนทนากลุ่ม และระยะเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้มีส่วนได้เสีย กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม โดยใช้ในการคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 5 คน ศิษย์เก่า จำนวน 3 คน ศิษย์ปัจจุบัน จำนวน 5 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่มและแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Modified priority needs)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความต้องการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ สาขาวิชานาฏศิลป์ แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านคุณลักษณะ และ 2) ผลการประเมินความต้องการจำเป็น พบว่า ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

($PNI_{modified}$) ด้านความรู้ มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{modified} = 0.092$) รองลงมาคือด้านทักษะ ($PNI_{modified} = 0.087$) ด้านลักษณะบุคคล ($PNI_{modified} = 0.060$) และด้านจริยธรรม ($PNI_{modified} = 0.038$) ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords): ความต้องการจำเป็น; หลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์; สาขาวิชานาฏศิลป์

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the current conditions and needs for the development of an outcome-based education curriculum for the Bachelor of Education Program, and 2) to assess the priority needs for the development of an outcome-based education curriculum in the Bachelor of Education Program in Performing Arts, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University. The study was conducted in two phases: a focus group discussion and data collection from stakeholders. The target informants were purposively selected into six groups, including three experts, three school principals, five curriculum instructors, three alumni, five current students, and six grade 12 high school students. The research instruments consisted of focus group discussion records and a five-point Likert scale questionnaire. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, and the Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$).

The research results revealed that: 1) The needs for developing an outcome-based education curriculum in the Performing Arts program can be categorized into four domains: knowledge, skills, ethics, and personal attributes. 2) The results of the needs assessment showed that the domain of knowledge had the highest priority needs index ($PNI_{modified} = 0.092$), followed by skills ($PNI_{modified} = 0.087$), personal attributes ($PNI_{modified} = 0.060$), and ethics ($PNI_{modified} = 0.038$), respectively.

Keywords: Needs Assessment; Outcome-Based Education Curriculum; Dramatic Arts

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้ให้ความสำคัญกับ “ผลลัพธ์การเรียนรู้” ซึ่งหมายถึงผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือ

ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในระหว่างการศึกษา ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามคุณวุฒิแต่ละระดับต้องสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษา วิชาชีพ ประเทศชาติ และบริบทโลก ประกอบด้วยอย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) จริยธรรม (Ethics) ลักษณะบุคคล (Character) แต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาสถาบันอุดมศึกษาต้องแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ในการผลิตบัณฑิตให้ได้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร โดยออกแบบและพัฒนาระบบและกลไก หรือวิธีการพร้อมหลักฐานเชิงประจักษ์ สำหรับการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษาและตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาของหลักสูตรการศึกษา (มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565, 2565) แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์จึงมีความสำคัญยิ่งในยุคปัจจุบัน เพราะมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง การผลิตบัณฑิตจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร ปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีการเรียนรู้ มีความเข้าใจ ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่สำคัญและจำเป็นในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในวิชาชีพ หลักสูตรในระดับอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องมีลักษณะเฉพาะและมุ่งผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน โดยการออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้จะตั้งต้นจากวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถาบันไปสู่วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรและระดับรายวิชา นำผลลัพธ์การเรียนรู้ไปเป็นจุดเริ่มต้นในการออกแบบรายวิชา วางแผนการสอนและวิธีการเผยแพร่ และการประเมินผล โดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงระหว่างการแข่งขันและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามรูปแบบที่การกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลลัพธ์ การเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (ฐิติมา ญาณะวงษา และคณะ, 2564)

การพัฒนาหลักสูตรยังถือเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมยุคแห่งความรู้ (Knowledge-based Society) ที่เน้นเรื่องความรู้ความสามารถของกำลังคนและภูมิปัญญาของประเทศเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของประเทศ เพื่อการแข่งขันกับนานาประเทศ จึงเป็นผลทำให้หลายประเทศ ทั่วโลกหันมาเพิ่มสำคัญกับการศึกษาในฐานะกลไกหรือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพกำลัง คน สังคม และประเทศ ประเด็นสำคัญในการพัฒนา ด้านการศึกษาต่างมุ่งสู่การพัฒนาด้านคุณภาพเป็นสำคัญ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 2545) การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการ เช่น ความต้องการของผู้เรียน นโยบายของสถาบันการศึกษา และแนวโน้มของโลกในอนาคต ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรด้านการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากจะช่วยให้สามารถออกแบบหลักสูตรที่มี

คุณภาพ ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน จากสถานการณ์ทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และนโยบายทางการศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม มีความรอบรู้ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องมี การพัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถต่อการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองการพัฒนาประเทศ (สงวน อินทร์รักษ์ และคณะ, 2565) โดยเฉพาะวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง หลักสูตรการศึกษابัณฑิตมุ่งผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ เพื่อไปทำหน้าที่ให้ความรู้ สามารถจัดการเรียนรู้และเสริมสร้าง ประสพการณ์ตลอดจนให้การอบรมบ่มนิสัย ให้แก่เยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนทั่วประเทศ ให้บัณฑิตครูเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการร่วมคิด ร่วมใจ ร่วมทำกับคนในชุมชน ในสังคม เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการหล่อหลอมเยาวชนให้เกิดการเรียนรู้ที่เท่าเทียมกันอย่างเต็มตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่เน้นการฝึกปฏิบัติและการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ควรออกแบบหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดคล่อง คิดยืดหยุ่น คิดริเริ่ม และคิดละเอียดลออ ในรายวิชานาฏศิลป์ โดยธรรมชาติอาจเน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะทางนาฏศิลป์ หากศึกษาให้ลึกซึ้งในระดับหลักสูตรจะทราบว่ากลุ่มสาระวิชานี้มุ่งเน้นการคิดสร้างสรรค์ ผู้สอนสามารถบูรณาการเทคนิคและวิธีการที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้ในทุกชั้นกระบวนการ ตั้งแต่ขั้นกระตุ้นความสนใจก่อนเริ่มเรียนในรูปแบบเกมหรือคำถามที่กระตุ้นการคิดคล่อง คิดยืดหยุ่น หากประยุกต์ในชั้นเนื้อหาอาจส่งเสริมให้คิดสร้างสรรค์ชิ้นงาน เช่น เขียนบทละคร ออกแบบท่าทาง เสื้อผ้าอุปกรณ์การแสดง จะเป็นงานเดี่ยวหรือกลุ่มขึ้นอยู่กับความพร้อมและวัยหากเป็นเด็กโตสามารถเพิ่มความซับซ้อนของงานได้ตามความเหมาะสม ภายใต้บรรยากาศที่เอื้อต่อการคิดและแสดงออกได้อย่างอิสระ การรับฟังผลงานทางความคิดและจินตนาการของผู้เรียนเป็นหน้าที่ของครูและเพื่อน ๆ ที่ต้องแสดงออกอย่างจริงใจและจริงใจ การปลูกฝังให้ผู้เรียนเคารพผู้อื่น เข้าใจกติกา มารยาททางสังคม ชื่นชมผลงาน วิพากษ์วิจารณ์งานอย่างสร้างสรรค์จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคมและมีความแข็งแกร่งเมื่อเจอกับปัญหาและอุปสรรค ส่วนวิธีการหรือรูปแบบการสอนไม่จำเป็นต้องยึดติดที่รูปแบบการสอนมากเกินไป (ทิตนา แคมมณี, 2564)

หลักสูตรสาขาวิชานาฏศิลป์ตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตครูนาฏศิลป์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู การจัดทำหลักสูตรนาฏศิลป์ จึงได้รับความร่วมมือจากคณะครุศาสตร์และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ครูปฏิบัติการ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และศิษย์ปัจจุบัน ที่มีความต้องการให้หลักสูตรมีผลลัพธ์ตรงตามความต้องการของผู้เรียน เพื่อพัฒนาหลักสูตรเน้นผู้เรียนเข้ากับยุคปัจจุบัน อย่างไรก็ตามจากการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตร พบว่าหลักสูตรนาฏศิลป์ในปัจจุบันยังมีบางประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียนและผู้ใช้บัณฑิตอย่างแท้จริง ทำให้เกิดความท้าทายในการออกแบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป จึงเป็นประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีคุณภาพสามารถผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพครู ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และการเปลี่ยนแปลงของความรู้ อย่างเท่าทัน นำไปสู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน การออกแบบปรับปรุงหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการโดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยจำแนกกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลจำนวน 25 คน โดยจำแนกออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 5 คน ศิษย์เก่า จำนวน 3 คน ศิษย์ปัจจุบัน จำนวน 5 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง และใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เนื่องจากข้อมูลที่ได้รับจะส่งผลโดยตรงต่อการออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบททางการศึกษาและความต้องการของผู้เรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลควรเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรในด้านต่าง ๆ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ดังนี้

3.1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยใช้ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะบัณฑิตทั้ง 4 ด้าน

3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิต สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 4 ด้าน 35 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในขั้นตอนแรก เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อกำหนดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินการสนทนากลุ่ม (focus group) โดยมีการดำเนินการสนทนาตามประเด็นที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การสนทนากลุ่มมีจุดประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในการพัฒนา

หลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในขั้นตอนถัดไป

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ในขั้นตอนที่สอง เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้ตอบแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยได้ติดตามผลการตอบแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล ก่อนนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ สำหรับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากการสนทนากลุ่ม

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการสอบถามความคิดเห็นของเป็นบุคลากรทางการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการจัดลำดับความสำคัญ Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNI_{modified}) โดยจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ใช้การเรียงดัชนีจากมากไปหาน้อย ดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

จากการสนทนากลุ่มจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถสรุปเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง 9 ด้าน คือ 1) ด้านนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์พื้นบ้าน นาฏศิลป์สากลและนาฏศิลป์ร่วมสมัย 2) ด้านการละคร 3) ด้านเทคนิคการสอนนาฏศิลป์และสื่อการสอน 4) ด้านเทคโนโลยีสื่อสารสนเทศและภาษาต่างประเทศ 5) ด้านการออกแบบการเคลื่อนไหวและองค์ประกอบการแสดง 6) ด้านการบริหารจัดการการแสดงและวัฒนธรรม 7) ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม 8) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 9) ด้านคุณลักษณะ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลลัพธ์การเรียนรู้จากการสนทนากลุ่ม

หมวดด้านผลลัพธ์การเรียนรู้	ประเด็นหลัก
1. ด้านนาฏศิลป์ไทยและสากล	ความรู้พื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์สากล และร่วมสมัย นาฏศิลป์พื้นบ้าน การแต่งหน้า ทำผม และการแต่งกายละครไทย
2. ด้านการละคร	ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาด้านการละคร สามารถจัดการแสดงละครและออกแบบละครสร้างสรรค์ได้อย่างเหมาะสม
3. ด้านเทคนิคการสอนนาฏศิลป์และสื่อการสอน	ทักษะการสอน การจัดการชั้นเรียน การใช้และสร้างสื่อ การบูรณาการองค์ความรู้
4. ด้านเทคโนโลยีสื่อสารสนเทศและภาษาต่างประเทศ	ความรู้ด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การตัดต่อ การสร้างเว็บไซต์ และทักษะด้านภาษาต่างประเทศ
5. ด้านการออกแบบการเคลื่อนไหวและองค์ประกอบการแสดง	การออกแบบเครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ องค์ประกอบและอุปกรณ์การแสดง หลักและวิธีการในการสร้างสรรค์การแสดง และทักษะด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย
6. ด้านการบริหารจัดการด้านการจัดการแสดงและวัฒนธรรม	การบริหารจัดการแสดงและวัฒนธรรม ความรู้ทางธุรกิจด้านนาฏศิลป์
7. ด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม	การวิจัย การพัฒนาและประยุกต์ใช้นวัตกรรมในนาฏศิลป์
8. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	ความรับผิดชอบ ความอ่อนน้อม ความเป็นกลาง ความเมตตา ความรักในวิชาชีพ และการปฏิบัติตนการเป็นแบบอย่างที่ดี
9. ด้านคุณลักษณะ	มีวินัย อดทนต่อการทำงาน บุคลิกภาพดี เหมาะสมกับบทบาทวิชาชีพ มีความคิดสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และแสดงออกถึงเจตคติในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากตารางที่ 1 ผลลัพธ์การเรียนรู้จากการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง 6 กลุ่ม สามารถสรุปผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังสำหรับหลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ ได้ทั้งหมด 9 ด้านหลัก ซึ่งสะท้อนถึงความรู้ ทักษะ จริยธรรม และคุณลักษณะที่ผู้เรียนควรมีอย่างครอบคลุมในทุกด้าน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผลการวิเคราะห์สภาพความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิต หลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์ในภาพรวม และรายด้าน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ เกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิต หลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คุณลักษณะบัณฑิต	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI _{modified}	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านความรู้	4.37	0.66	4.77	0.45	0092	1
1.1 ความรอบรู้เนื้อหาวิชานาฏศิลป์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	4.48	0.57	4.80	0.41	0.071	6
1.2 ความรู้และความเข้าใจนาฏศิลป์พื้นบ้าน	4.48	0.51	4.80	0.41	0.071	6
1.3 ความรู้และความเข้าใจนาฏศิลป์สากล	4.28	0.74	4.56	0.58	0.065	7
1.4 ความรู้และความเข้าใจทฤษฎีการละคร	4.40	0.71	4.76	0.44	0.082	5
1.5 ความรู้ ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญในเนื้อหาการสอนนาฏศิลป์	4.52	0.51	4.84	0.37	0.071	6
1.6 ความรู้เท่าทันองค์ความรู้ใหม่ ๆ สื่อเทคนิคการสอนนาฏศิลป์	4.28	0.68	4.76	0.44	0.112	4

คุณลักษณะบัณฑิต	สภาพปัจจุบัน		สภาพ ที่พึงประสงค์		PNI _{modified}	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1.7 ความรู้ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศ	4.20	0.71	4.80	0.41	0.143	1
1.8 ความรู้ทฤษฎีด้านการออกแบบองค์ประกอบการแสดง	4.36	0.64	4.88	0.33	0.119	3
1.9 ความรู้ทฤษฎีด้านการออกแบบการเคลื่อนไหว	4.20	0.76	4.72	0.54	0.124	2
1.10 ความรู้ด้านการบริหารด้านการจัดการแสดงและวัฒนธรรม	4.52	0.71	4.80	0.50	0.062	8
2. ด้านทักษะ	4.36	0.68	4.74	0.47	0.087	2
2.1 มีทักษะในการปฏิบัติทางนาฏศิลป์ และสามารถแก้ไขจุดบกพร่องของผู้เรียนได้	4.36	0.57	4.84	0.37	0.110	2
2.2 ทักษะด้านนาฏศิลป์พื้นบ้าน	4.44	0.51	4.88	0.33	0.099	4
2.3 ทักษะด้านนาฏศิลป์สากล	4.16	0.80	4.48	0.59	0.077	6
2.4 ทักษะด้านศาสตร์การละคร	4.36	0.70	4.72	0.54	0.083	5
2.5 ทักษะการออกแบบเครื่องแต่งกาย แต่งหน้าทำผม และอุปกรณ์การแสดง	4.60	0.50	4.92	0.28	0.069	8
2.6 การบูรณาการศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์กับศาสตร์ศิลปะและดนตรี	4.20	0.91	4.64	0.57	0.105	3
2.7 ประยุกต์ใช้ผลการวิจัยนวัตกรรมไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพการสอนนาฏศิลป์	4.28	0.68	4.76	0.44	0.112	1
2.8 การนำศาสตร์นาฏศิลป์ไปสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าและพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น	4.28	0.74	4.60	0.50	0.075	7
2.9 ทักษะด้านการบริหารด้านการจัดการแสดงและวัฒนธรรม	4.52	0.59	4.80	0.41	0.062	9

คุณลักษณะบัณฑิต	สภาพปัจจุบัน		สภาพ ที่พึงประสงค์		PNI _{modified}	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
3. ด้านจริยธรรม	4.70	0.47	4.88	0.34	0.038	4
3.1 ปฏิบัติตามจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพครู	4.68	0.47	4.92	0.28	0.051	1
3.2 มีจิตวิญญาณความเป็นครูและการเป็นแบบอย่างที่ดี	4.76	0.44	4.92	0.28	0.034	5
3.3 มีความซื่อสัตย์และความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน	4.76	0.44	4.96	0.20	0.042	3
3.4 มีความตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.68	0.48	4.88	0.33	0.043	2
3.5 มีความเมตตาและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน	4.64	0.49	4.84	0.37	0.043	2
3.6 เสียสละ สุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตนในการปฏิบัติงาน	4.76	0.44	4.88	0.33	0.025	6
3.7 มีจิตสาธารณะต่อองค์กร สังคม และชุมชน	4.68	0.48	4.88	0.33	0.043	2
3.8 มีความอดทนและเพียรพยายามต่อการปฏิบัติงาน	4.60	0.58	4.76	0.52	0.035	4
ด้านลักษณะบุคคล	4.49	0.81	4.76	0.73	0.060	3
4.1 มีภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม	4.52	0.51	4.84	0.37	0.071	3
4.2 มีความคิดสร้างสรรค์และทัศนคติเชิงบวก	4.52	0.51	4.88	0.33	0.080	2
4.3 มีมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารที่ดี	4.64	0.57	4.88	0.44	0.052	6
4.4 มีบุคลิกภาพที่ดีและวางตัวเหมาะสม	4.76	0.44	4.92	0.28	0.034	7
4.5 มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.60	0.58	4.88	0.44	0.061	4
4.6 ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.60	0.58	4.88	0.33	0.061	4

คุณลักษณะบัณฑิต	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI _{modified}	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
4.7 รู้เท่าทันเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล	4.36	0.70	4.84	0.37	0.110	1
4.8 ประหยัด พอเพียง และรักความเป็นไทย	4.56	0.58	4.80	0.41	0.053	5

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิต หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา นาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ดัชนีลำดับความสำคัญของ ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ด้านความรู้มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มากที่สุด (PNI_{modified} = 0.092) รองลงมาคือทักษะ (PNI_{modified} = 0.087) ด้านลักษณะบุคคล (PNI_{modified} = 0.060) และด้านจริยธรรม (PNI_{modified} = 0.038) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า

ด้านความรู้ พบว่า คุณลักษณะความรู้ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศมีค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified} = 0.143) มากที่สุด รองลงมาคือ ความรู้ทฤษฎีด้านการออกแบบ การเคลื่อนไหว (PNI_{modified} = 0.124) และความรู้เท่าทันองค์ความรู้ใหม่ ๆ สื่อเทคนิคการสอน นาฏศิลป์ (PNI_{modified} = 0.112) ตามลำดับ

ด้านทักษะ พบว่า บัณฑิตควรมีทักษะประยุกต์ใช้ผลการวิจัยนวัตกรรมไปสู่การพัฒนา ประสิทธิภาพการสอนนาฏศิลป์มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified} = 0.112) มากที่สุด รองลงมา คือ มีทักษะในการปฏิบัติทางนาฏศิลป์และสามารถแก้ไขจุดบกพร่องของผู้เรียนได้ (PNI_{modified} = 0.110) และบัณฑิตควรมีทักษะการบูรณาการศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์กับศาสตร์ ศิลปะและดนตรี (PNI_{modified} = 0.105) ตามลำดับ

ด้านจริยธรรม พบว่า บัณฑิตควรมีปฏิบัติตามจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพครูมีค่า ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified} = 0.051) มากที่สุด รองลงมาคือ มีความตรงต่อเวลาและ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ (PNI_{modified} = 0.043) มีความเมตตาและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้เรียน และเพื่อนร่วมงาน (PNI_{modified} = 0.043) และบัณฑิตควรมีจิตสาธารณะต่อองค์กร สังคม และชุมชน (PNI_{modified} = 0.043) ตามลำดับ

ด้านลักษณะบุคคล พบว่า บัณฑิตควรรู้เท่าทันเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลมีค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified} = 0.110) มากที่สุด รองลงมา คือ บัณฑิตควรมีความคิดสร้างสรรค์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สภาพความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จากการสนทนากลุ่มของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งแยกได้ 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านคุณลักษณะ ซึ่งในแต่ละด้านจะมีลักษณะเฉพาะสำหรับบัณฑิต โดยการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-based education) มีความสำคัญและถูกนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาอย่างมากในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ สมชาย เทพแสง และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE) : ญุณเสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นหลัก ซึ่งการศึกษที่เน้นผลลัพธ์เป็นการศึกษาที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความสามารถ และเจตคติตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เน้นความยืดหยุ่นทั้งรูปแบบการเรียนรู้ การวัดผลและเวลา โดยมีจุดเด่นสำคัญคือการออกแบบการเรียนรู้ไปสู่ผู้เรียนโดยเน้นเป้าหมายเป็นหลัก มีการปรับกระบวนทัศน์เก่าไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยในการจัดการเรียนการสอนนั้นควรสะท้อนให้เห็นถึงสมรรถนะการปฏิบัติการสอนนาฏศิลป์ การทำให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในศาสตร์วิชานาฏศิลป์ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับ ขวณพิศ อัตเนตร์ (2566) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษที่มุ่งผลลัพธ์ของสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งพบว่าผลลัพธ์การเรียนรู้สุดท้ายของการเรียนการสอนควรสะท้อนให้เห็นถึงสมรรถนะการปฏิบัติการสอนคือ การทำให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรซึ่งผลการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์วิชา และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง มีทักษะการคิดขั้นสูง และมีสมรรถนะที่คาดหวังตามวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและทักษะการสื่อสาร มีความเป็นวิชาชีพและมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยวิธีการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับการวัดและประเมินผล

การเรียนรู้ที่ได้วางแผนและออกแบบไว้ล่วงหน้าและควรกำหนดช่วงเวลาของการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละระดับ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านที่มีความจำเป็นมากที่สุดคือ ด้านความรู้ ($PNI_{modified} = 0.092$) รองลงมาคือ ด้านทักษะ ($PNI_{modified} = 0.087$) ด้านลักษณะบุคคล ($PNI_{modified} = 0.060$) และด้านจริยธรรม ($PNI_{modified} = 0.030$) ตามลำดับ ซึ่งความรู้และทักษะเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมากสำหรับบัณฑิตสาขาวิชานาฏศิลป์ โดยด้านความรู้ที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ คุณลักษณะความรู้ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบัณฑิตในยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ วิรตี จินตะไล (2567) ศึกษาเรื่องความต้องการและแนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ พบว่า ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ คือ ผู้สอนมีการผลิตสื่อการสอนเพื่อใช้ในการจัดเรียนการสอนด้านปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.16$) กลุ่มของนักศึกษา คือ ผู้สอนมีการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเองในรูปแบบออนไลน์ ($PNI_{modified} = 0.08$)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ความต้องการจำเป็นด้านความรู้มีดัชนีความต้องการมากที่สุด รองลงมาคือด้านทักษะ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงความรู้และทักษะที่ผู้เรียนจะได้รับ เพื่อให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้สุดท้ายของการเรียน โดยจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนและวิธีการประเมินอย่างชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏกับมหาวิทยาลัยอื่น เนื่องจากบริบทและกลุ่มผู้เรียนแตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกทั้งจุดร่วมและจุดต่าง อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรให้มีมาตรฐาน

2.2 เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงการประเมินในระยะเริ่มต้น จึงควรมีการศึกษาในระยะยาวเพื่อติดตามผลของการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประเมินประสิทธิภาพและความเหมาะสมของหลักสูตรในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชวนพิศ อัตเนตร. (2566). การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ของสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 15 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. 1610-1618.
- จิตติมา ญาณวงษา, สมเกียรติ อินทสิงห์, สุนีย์ เงินยวง และน้ำผึ้ง อินทะเนตร. (2564). หลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์: แนวทางใหม่สำหรับหลักสูตรอุดมศึกษา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 15(2), 279-291.
- ทิตนา แคมมณี. (2564). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 19 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก. หน้า 16 - 21.
- มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. (2565, 31 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 139 ตอนที่ 20 ก. หน้า 28 - 31.
- วิรตี จินตะไล. (2567). ความต้องการและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติในทศวรรษที่ 21. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 8(5), 209-221.
- สงวน อินทร์รักษ์ และคณะ. (2566). องค์ประกอบกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. (รายงานวิจัย). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมชาย เทพแสง, กันต์ธมณีนญา นฤโฆษกิตติภักดิ์ และอัจฉริยา เทพแสง. (2566). การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE): กุญแจสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นหลัก. วารสารสหวิทยาการวิจัยและนวัตกรรมการศึกษา, 2(1), 39-52.